

Pe pošti prejemam:
za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
četrt 6,50 — h
mesec 2,20 — h
V upravnštvu prejemam:
za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
četrt 5 — h
mesec 1,70 — h
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in iserate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.
Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.
Uredništvo je v Semo-
niških ulicah št. 2, I, 17.
Izhajava svak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 206.

V Ljubljani, v torek, 9. septembra 1902.

Letnik XXX.

Zborovanje slovenskih ka- toliških nepolit. društev.

Z veliko življenjsko močjo so nastopila naša nepolitična izobraževalna društva na prvem svojem skupnem shodu. Pokazalo se je takoj, da bodo ti vsakoletni skupni sestanki velikanskega pomena za pošteno organizacijo slovenskega ljudstva. S teh shodov se bo nesel ogenj pravega navdušenja mej slovenski narod.

Ker izide natančno poročilo z vsemi predavanji v »Knjižnici Slov.-kršč. soc. Zvez«, podajamo v naslednjem le površno poročilo.

V nedeljo zjutraj ob 7. uri zbrali so se od vseh strani slovenske zemlje prihiteli delegati in bratje Hrvatje v »Katoliškem Domu«.

Zastopanih je bilo 77 društev z okolu 500 delegati. Vrli gorjanski fantje so prikorakali s svojo zastavo, ki se je pobratila z zastavo »Zvezino«, na kar so delegati v dolgi vrsti odkorakali v Križevniško cerkev k sv. maši. Cerkveno propoved je imel g. dr. Evgen Lampe, ki je dokazoval, da ne more biti nasprotstva med pravo vero in pravo omiko. V cerkvenem življenju temelji najvišja izobrazba duha in srca. Katoliška društvena organizacija ima neminljivo življenjsko silo, ker jo oživljata resnica in pravica.

Točno ob 9. uri zjutraj se je pričelo zborovanje v dvorani »Katol. Doma«, okrašeni z grbi slovenskih in hrvaških dežel. Dvorana in stranski prostori so bili natlačeni polni mož in mladeničev. Zborovanje je otvoril predsednik »Zvezinega« agitacijskega odbora g. Luka Smolnikar. Današnji shod je priča, dejal je govornik, da ni resnična trditve nasprotnikov, da mi katoličani poneumljamo ljudstvo. Mi hočemo omiko in to nosimo mej slovenski narod. Mi hočemo duševni kapital našega naroda naložiti, da bo nesel sto in več odstotkov. Mi preveč ljubimo slovensko ljudstvo, da bi nameravali ga poneumljevati, marveč trudimo se za njegovo čast in blaginjo, ki je na neminljivih resnicah katoliške vere, da ga tako s skupnim delovanjem pripravimo na tisto stopinjo, da ga bo moral vsak narod spoštovati. Tu je zbran cvet naših mož in mladeničev. Če gledamo te vrste, še ne izgubimo upanja v boljšo bodočnost Slovencev in Hrvatov. (Gromovite ovacije Hrvatov.) Slovenec je vedno najbolj vesel, kadar ima mej seboj brate Hrvate. (Ponovljene ovacije Hrvatov. Klici: »Živeli Hrvati!«) Mi tembolj pozdravljamo zastopnike hrvaškega naroda, ker so prišli na resno delo za rešitev hrvaškega in slovenskega naroda. Govornik pozdravlja iskreno mladeniče iz Slovenskih goric, ki stoje hrabro na braniku za jezik svoj in vero svojo. Posebno veseli smo teh zastopnikov, mej katerimi je na Štajerskem tako živahno gibanje, da se lahko vsa domovina ozira s ponosom na njihovo delo. To gibanje njihovo je vzgled drugim slovenskim mladeničem in bo našlo pot po vsej slovenski domovini, katero bode ravno to navdušeno mladeniško gibanje rešilo pogina. Pozdravlja zastopnike od Adrije, iz ostale Primorske in iz Goriške, ki na podlagi sv. vere delajo za pravo omiko našega naroda. Pozdravlja zastopnike iz tužne Koroške. Bodo vsi složni v boju za poštenost našega ljudstva; posebno pozdravlja tudi zastopnice ženskega spola, ki vrlo delujejo v ženskih

izobraževalnih društvih. Tudi ženstvo hiti z moškim vred reševati slovenski narod! (Navdušeni »Slava!«-klici: »Živele!«) Z Bogom za narod!

Po pozdravu shod soglasno in z velikim navdušenjem izvoli svojim predsednikom dr. Jan. Ev. Kreka, ki prevzame predsedstvo in v svojem nagovoru povdarja, da bo z železno roko vodil zborovanje. Sploh nam treba več ljubezni do železa in do tega, kar se iz železa kuje, bodisi motika, plug, če treba pa tudi meč! Če tudi smo, kakor pravijo nasprotniki, majhni, a zavedamo se svojih dolžnosti in vemo vsaj, kaj smo, ko nasprotniki o sebi niti tega ne vedo. Vsakemu izmed nas odgovarja srce, da smo z duhom in telesom katoliški Slovenci in demokrati ter kot taki prijatelji ljudstva. Očita se nam, da smo mladi. Res je to, a pri tem vemo, da rastemo tako, da pri tem ne izgubimo svoje mladosti. Neizkušeni, pravijo nasprotniki o nas, da smo. A neizkušenost odvaga tisočkrat naš pogum in voljo, da se učimo. To voljo in to misel vedno ohranimo, in videli bomo potem, da to delo, ki ga pričenjamo danes, doseže konečno zmago!

Podpredsednikoma shod soglasno izbere g. župnika Zagorca iz Hrvaške, gosp. Mrevlja iz Dornberga, zapisnikarjema pa g. Krambergerja s Štajerskega in g. Pojeta iz Starega trga.

Notranje poslovanje »Zvez«.

O tej točki obširno poroča g. Moškerc ter stavi sledečo resolucijo:

Slovenska krščansko-socialna zveza skrbi za povzdigo katoliško-demokratske zavesti med Slovenci tako-le:

I. V Ljubljani zbira in organizuje katoliško demokracijo.

II. Povsod po Slovenskem snuje v svojem zmislu društva, jih veže med seboj in vodi ter nadzoruje njihovo delovanje.

I.

V Ljubljani naj »Zveza« z ljudsko knjižnico, znanstveno poučnimi predavanji, socialnimi tečaji, govorniški sestanki, shodi, strokovnim poukom, vodstvom strokovnih društev, ali pa vsaj strokovnih oddelkov, s poukom v raznih jezikih in drugih važnih predmetih skrbi za organizacijo ljubljanskega katoliško-demokratskega mislečega prebivalstva, zlasti mladine in žensk.

II.

Shod slov. katol. nepolitičnih društev pozivlje vsa krščanska slov. nepolitična društva, naj pristopijo v slovensko krščansko-socialno zvezo. V njihovo korist naj deluje zveza tako-le:

a) pri snovanju in vodstvu nepolitičnih društev naj posreduje snovavcem in društvenim odborom z uзорnimi pravili, nasveti in navodili; v ta namen imej vse potrebne tiskovine v zalogi; posredovanje bodi brezplačno;

b) ureja in vodi naj po zveznih društvi predavanja in shode, zlasti s tem, da naznanja društvom stvarine, o katerih so predavanja ali shodi ravno takrat potrebni, in da preskrbi po možnosti poročevalce in govornike;

c) za zabavo naj skrbi, da se po društvi goje gledališke predstave, petje, godba in skupni izleti; ustanavlja naj tudi za organizacijo mladeničev, kjer je mogoče, telovadne in biciklistične krožke;

č) izdajaj primerne spise in knjige; zlasti skrbi za dobre igre, pa tudi za poljudne povesti;

d) določi naj zvezin znak, po katerem se morejo izpoznati člani njenih društev;

e) o vsaki javni prireditvi (občnem zboru, izletu, shodu, predavanju, veselici itd.) naj društva obveste zvezni odbor; kolikor je mogoče, naj se zveza po svojih pooblaščenih udeležih teh prireditih;

f) vsako leto sklicuj zvezne posvetovavne shode, kolikor je mogoče, po raznih večjih krajih naše domovine;

g) pri zveznih shodih se volijo vsako leto zvezni sveti za Štajersko, Koroško in Primorsko, vsak s tremi člani;

h) po pooblaščenih, ki jih določa zvezni odbor v dogovoru z dotičnimi zveznimi sveti, nadzoruj zveza delovanje zveznih društev, zlasti kako se upravljajo in kako izpolnjujejo svoj vzgojni smoter; po posebnem obrazcu, ki ga izdelaj odbor v sporumu s svojimi sveti, poročajo o tem odboru; vrh tega naj zvezna društva vsaj do konca meseca sušca vsako leto poročajo zvezi o svojem poslovanju po obrazcih, ki se jim o pravem času dopošljejo; na podlagi teh obojnih poročil izdelaj tajnik poročilo za letno posvetovanje;

i) »Zveza« naj skrbi za podporo slovenskih katoliških društev na jezikovni meji.

Da bo »Zveza« mogla svojo nalogo izvrševati, ji je treba trdne gnotne podlage. »Zveza« pričakuje, da se ji pridruži s celega Slovenskega mnogo podpornih članov, nadeja se, da ji nakloné prijatelji katoliško-demokratske misli daril in volil. Od društev, ki so z njo zvezana, pa prejema tele mesečne prispevke:

a) Društva, ki imajo do 50 udov, plačajo 25 v.

b) Društva od 50 do 150 udov plačajo po 1 K.

c) Društva nad 200 članov plačajo po 2 K.

G. Radoslav Nemec od Sv. Jurja na Štajerskem priporoča kolesarske in telovadne krožke, in sicer tako, da se naj kmečki mladeniči lotijo bolj telovadbe, obrtniki pa kolesarstva. Govornik popisuje krepko družabno gibanje krščanskih mladeničev v Slovenskih goricah. Redna so predavanja o gospodarskih stvareh. Vsakdo je pa tudi ud kake cerkvene družbe, Marijine ali Alojzijeve. Priporoča, da naj si mladeniči po tem zgledu povsod snujejo društva.

G. Alojzij Vakaž od Sv. Ane na Štajerskem pravi, da je donesek posameznih društev nekoliko previsoko nastavljen. Gosp. Zemljič iz Kapele podpira to misel ter hkrati predlaga, naj bi se naprosile posojilnice, ki bi pomagale društvom, da zmagojo ta donesek. Društvom ob jezikovni meji naj bi se kar moči pomagalo. V tem smislu dostavi dr. Krek točko i) k Moškercovi resoluciji.

G. Janez Kotar od Sv. Križa pri Litiji priporoča, naj se »Zveza« ozira na vsa društva in naj nikar ne dela preveč izjem pri pobiranju denarnih doneskov. G. Jož. Gostinčar zagovarja predlog poročevalcev, da doneski nikakor niso previsoki. Pomisliti treba, da bo novo življenje v društvi ista tudi gnotno povzdignilo. Nasprotniki mnogo več žrtvujejo za slabo stvar. Gosp. Zemljič opozarja, da društva ob jezikovni meji že itak težko izhajajo in potrebujejo dobrotnikov, ki jim pomagajo. Dr. Krek omeni na to, da bogoslovci in »Da-

ničarji« nabirajo knjige, ki jih po »Zvezi« pošiljajo potrebnim obmejnim društvom. G. Rejec iz Dornberga pravi, da je prevelik skok od 50 na 150 članov. Naj bi se postavil vmes še kak oddelek. Slednjič se sprejme resolucija v zgoraj navedeni obliki. (Dalje prih.)

Vrtna veselica.

Zvečer ob 8. uri so se udeleženci sestanka sešli na vrtu gostilne »Pri zvezdi« k veselici, ki je zbrala toliko ljudstva, da je bil tamošnji vrt mnogo premajhen zanje in je bilo še dvorišče zasedeno z gosti. Prostor je bil jako okusno okrašen; vihrale so narodne zastave.

Navzoče pozdravi g. Smolnikar, ozirajoč se posebno na vrle Štajerce. Sovražniki ob meji nam hočejo vzeti vero in domovino. Da odbijemo vse nasprotné napade, si hočemo biti zvesti sobojevniki. Upamo, da se vidimo prihodnje leto zopet, in sicer gremo takrat vsi zborovat v zeleno Štajersko! (Viharno navdušenje.)

Dr. Krek srčno pozdravlja navzoče obžalujoč zlasti, da ni tukaj gosp. Hinka Sirovatke (Bursno ploskanje).

Za pozdrav se zahvali Hinkov brat g. Ivan Sirovatka. Ozira se v hrvaško prošlost, v kateri so si zaslužili Hrvatje častni naslov »antemurale christianitatis«. Na tem temelju hočejo Hrvatje vztrajati ter ga nikdar ne zapustiti. (Živo odobravanje. Ovacije Sirovatki. Klici: Živela Hrvatska!)

G. M. Moškerc se spominja ostalih obmejnih Slovencev. Rešiti jih more samo demokratska ljudska ideja. Tudi Koroška, o kateri se sedaj vedno govori, da bo propadla, se bo dvignila, ako prodere v ljudstvu povsod zanesla med ljudstvo združevanja in medsebojne pomoči, ta mora pokazati svojo zmagojučo silo tudi v Korotanu. (Živeli Korošci!)

G. Rupnik iz Prevalj se zahvali v imenu Korošcev. V hudih stiskah so Slovenci na Koroškem, ampak kršč. soc. misel, katera je zanesla med ljudstvo združevanja in medsebojne pomoči, ta mora pokazati svojo zmagojučo silo tudi v Korotanu. (Živeli Korošci!)

G. Fr. Sekol iz Jarenine govori v imenu obmejnih štajerskih Slovencev, kateri se hočejo zvesto držati Slomškovega gesla in se boriti z vsemi silami za vero sveto in besedo materino, če treba tudi z življenjem. Odnehali ne bodo organizirani štajerski mladeniči ne za ped niti proti liberalcem, niti proti nemškutarjem! (Živio!) Slovenski rod ne sme propasti, in da ne bo propadel, v to nam je najboljša zagotovilo organizacija mladeniških družb.

Med tem je došel dr. Šusteršič, viharno pozdravljen od množice. V svojem govoru pravi: V Bohinju sem našel poštene ljudi. A življenje so mi grenile po planinskih kočah neke živalice, takozvani polbi, pristna podoba liberalizma. Ti namreč motijo spanje in včasih ugriznejo, a splošno niso nevarni, ker so premajhni, po vseh svojstvih zaničevanja vredni. Človek se jih reši s tem, da jih ubije. Katoliška nepolitična društva imajo namen, da nas v domačem življenju branijo te nadloge. V domači hiši hočemo biti nemoteni in ne trpimo, da nam kdo zgago dela. Nepolitična društva delujejo s tako izbornimi uspehi, da jim moramo čestitati. To delo se mora nadaljevati. Društva se morajo množiti in rasti ter se družiti v zveze. Kdor ni v domačem življenju čist in pošten, tudi v javnosti ni nič vreden. Zato so katoliška nepolitična društva za vso javnost važna. Kjer je nenravnost, tam je liberalizem — to vidimo tudi tu v svoji domovini. Čigar domače življenje ni čisto, ta je gotovo liberalec, in v svojem glasilu povrh lahko še vsak dan bere, da ima on prav. Najbolj izmed vseh se veselimo mladeniških društev, ker v njih je prihodnost našega naroda. Mi se bomo postarali in bomo prešli, in takrat nastopijo ti mladi za nami. Srčno nazdravljam katoliškim mladeničem! (Pritrjevanje.) S poseb-

nim veseljem nas navdaja n a v z o d n o s t H r v a t o v. Doslej je bila hrvaško-slovenska vzajemnost last samo nekaterih izbranih duhov. Ta misel pa mora preiti v kri in meso vsemu ljudstvu in zlasti se je naj oklene mladina. — Pred kratkim je bil na ravno tem prostoru sestanek akademiške mladine. Današnji sestanek pa nam kaže, da o m i k a n i l e p r i v i l e g i j n e k a t e r i h, a m p a k l a s t c e l e g a n a r o d a. (Živahno pritrdjevanje.) M i ž e l i m o, d a j e v e s n a r o d i z o b r a ž e n. Ne smemo biti taki, kakor ona »inteligencia«, ki z zaničevanjem gleda doli na »nižje« sloje. Mi smo solidarni z »nižjimi« sloji! (Burno odobravanje.) Mi stojimo na demokratskem krščanskem stališču, da je pred Bogom vsak človek enako vreden. Govornik k sklepu nazdravi katol. in narodni mladini ter hrvaško-slovenski vzajemnosti.

Godba zaigra »Naprej zastava Slave!« Navdušenje je nepopojno.

Gospod St. Zagorac se v imenu Hrvatov zahvali za te besede. Susteršičeve besede so ga ganile v srce. Res čas je, da se ne dela več s praznimi besedami, ampak da se med Slovenci in Hrvati začne doba pozitivnega dela ljudstvu v korist. Pri takih besedah, kakor jih je govoril dr. Susteršič, ne more nihče ostati hladen. Bog daj obili blagoslov, da se to započeto delo tudi izvede v slovenskem in hrvaškem narodu. Obdani smo od sovražnikov kakor od zlobnih volkov, ki hočejo ugrabiti srečo našo in srečo naših potomcev. Izgubljeni smo brez vzajemnosti. Zaman so vse besede, če ne bo pozitivnega dela. V hrvaškem kmetu in delavcu bo prodrla ta misel, da je zveza s Slovenci tudi za nas rešilna. Tisočletno trpljenje je pokazalo, kaj more prestati hrvaški narod. Mi hočemo braniti ono vero, ki ga je v tej dobi ohranila propada. Hrvški narod bo ostal vedno katoliški narod, in kot tak bo zmagal, ker slednjič zmaguje le resnica. V tej zavesti delajmo vsi za edinstvo Slovencev in Hrvatov. (Burno odobravanje.) Klici: Živela Hrvatska! Govornika dvignejo.)

Med govori je imelo občinstvo krasen umetniški užitek. Nastopil je »Pevski klub«, vrlo izvežban moški zbor, impozanten po številu in po izbranih močeh. Omenjamo zlasti gg. solistov Medena in Poljška. Pevke »Katoliškega društva za delavke«, ti dobro znani slavčki s svojimi srebrnimi glasovi, so dosegle zopet dobro zaslužen priznanje, in »Meščanska godba« je z izbranimi točkami vrlo povzdignila veselico. — Bil je res krasen pojav one lepe ideje, ki se goji v katoliških izobraževalnih društvi, ideje omike, združene s pošteno zabavo!

Oba zbora je vodil jako spretno veleč. g. Ferjančič, kateremu bodi izrečena najiskrenejša zahvala!

Ministerske konference.

Tudi sobotne konference v Budimpešti, kot smo že napovedali, niso imele zaželjenega vspeha. Avstrijski ministri so se morali kmalu po 5. uri popoldne vrniti na Dunaj z zavestjo, da ta nagodbena pogajanja niso bila najzadnja in da se bodo morali še enkrat sniti s svojimi ogrskimi kolegi na Dunaju. Oficialno se o tem razgovoru poroča, da je bilo sicer definitivno rešenih mnogo težkoč, toda še več je ostalo nerešenih. Ministri se sestanejo na Dunaju morda še ta teden. Oficialno se trdi, da bodo ta posvetovanja brezdvomno zadnja, ker so dotični strokovni referenti v nedeljo v Budimpešti završili vse delo in bodo predložili prihodnji ministerski konferenci že dotične sklepne zapisnike. Izvenparlamentarna komedija se potem završi in prične se nato boj v parlamentu.

Iz mladočeškega tabora.

Zadnja zmaga moravske katoliško-narodne stranke bo imela, kakor se že sedaj kaže, mnogo neljubih posledic za Mladočehe, ki trobijo v Stranskega rog. Najprej je vodja Stransky z izvolitvijo katoliškega kandidata dr. Koudela izgubil mandat, ki je bil doslej vedno v mladočeški posesti, takoj za tem se mu je pa izneveril poslanec Swozil, češki agrarec, ki je doslej vztrajal v Stranskega taboru, a je le težko prenašal njegov terorizem. Povodom kandidature Mladočeha Pokornega proti Koudeli se je pa mož naravnost spril s Stranskim. Poslednji mu je vsled tega odvzel uredništvo »Selskih Listov«, Swozil mu pa nato povedal take, da jih Stransky gotovo ni vesel. Pritiskanje kljuk po raznih ministerstvih je najmanj, kar mu očita Swozil, ki tudi pové, da Stransky ljudstvu obljubuje razširjenje volivne pravice, v deželni zboru pa izkuša preprečiti vsako res svobodomiselno razširjenje volilne pravice. — Stransky torej

delo tako, kot liberalci sploh, in še posebe naši kranjski liberalci. — Toda ne ostane samo pri teh dveh. Sedaj izjavljata tudi mladočeška poslanca dr. Kancuycr in dr. Parma, da nista Mladočeha, marveč sploh Čeha ter se hočeta enako ozirati na vse češke stranke. Kajpada jima narekuje te besede le strah pred bližnjim porazom toda za doslej tako ponosne Mladočehe je že ta izjava silno — neprijetna. Mogočna stranka se je jela drobiti, najmočnejši udarec jej bodo pa zadale bližnje volitve.

Mejnarodni framasonski kongres v Ženevi.

V prostorih švicarske velike lože »Alpina« v Ženevi se je v petek otvoril veliki mejnarodni framasonski kongres, ki je bil zaključen tekom včerajšnjega dne. Predsedoval mu je veliki mojster Quartier la Tente. Med številnimi udeleženci so bili zastopniki iz vseh držav Evrope, Amerike, Afrike in Avstralije. Kajpada ni manjkalo pri tem kongresu tudi tripičnih bratov iz Madjarske. Ker se je sošel kongres ob nenavadnem času, se sme sklepati, da se je vršilo posvetovanje o novem načrtu, kako bi se v bodoče vodil boj proti katolicizmu. Kaj drugega itak ni v njihovem programu. Poročil o sestanku seveda javnost ne bo dobila v vednost.

Iz brzojavk.

Podpolkovnik Saint Remy bo vpokojen, vključ temu, da ga je oprostilo vojno sodišče. Vojni minister Andréa se bo v svoji jezi baje zmaščeval tudi nad sodniki. — Combessin duhovščina. Francoska vlada je zopet 13 župnikom odtegnila plačo, ker so ugovarjali proti zatvoritvi kongregacijskih šol. — Angleški okitajska pogodba je podpisana. — Poljskega učiteljskega v Tešinu vlada ne dovoli. Poljski poslanci bodo storili baje v tej zadevi nove korake. — Burski generali v Londonu. V pogovoru s Chamberlainom burski generali niso mogli prodreti s svojimi zahtevami. Sedaj nameravajo s pomočjo Afrikandov osnovati veliko opozicijsko stranko. — Francoskega poslanika v Petrogradu je vlada prisilila, da odstopi. — Nova škandal na Ogrskem. Ogrska upravna uradnika Barella in Zenker v Salgotarjanu sta odpuščena in prideta v disciplinarno preiskavo. Prvi je od l. 1896 spravljal v svoj žep razne kazni, drugi pa poneverjal razne davke.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. septembra.

Shod v Cirknici. Včeraj popoldne se je vršil v Cirknici političen shod, na katerem so govorili poslanci gg. dr. Susteršič, dr. Žitnik in Drobnič. Shod je bil jako dobro obiskan; udeležilo se ga je tudi precej liberalnih nasprotnikov pod vodstvom župana Pogačnika, ki so izprva skušali motiti zborovanje. Ko pa so se prepričali, da bi nadaljni ugovori utegnili zanje imeti neprijetne posledice, so nekateri zapustili dvorano, ostali so pa pričeli odobravati govore in naposled glasovali za zaupnico. Shod se je zvršil v lepem redu in so končno zborovalci poslancem izrekli zaupanje. Obširnejše poročilo jutri.

Urnava Mirne. Soboto teden smo obširno pojasnili vprašanje, ki se tiče urnave Mirne, in sicer na podlagi dopisov deželne odbora in c. kr. deželne vlade. Kdor je pazljivo prečital dotično poročilo, dobil je vtis, da je krik v nasprotnem taboru jako pretiran in da je to vprašanje iz znanih vzrokov brez potrebe dobilo političen značaj. Stvar je kratko ta: V smislu deželne zakona z dne 8. julija 1892 naj bi se potok Mirna v dolžini 15,2 km. od vasi Mirne do Dul uravnal s proračunjenimi stroški 280.000 kron. Preden pa se je delo pričelo, se je pokazalo, da bode treba podrobne načrte prenameriti in da so bili stroški skoraj za polovico preniško proračunjeni, kakor se je to zgodilo tudi pri raznih drugih deželnih podjetjih. Ko pa se je letos z delom resno pričelo, je začetkom julija meseca deželni stavbeni urad, oziroma gospod deželni inženir Sbrizaj kot voditelj obrambenih del izračunal, da utegnejo stroški za izvršitev vseh uravnavnih del prekoračiti prvotno proračun-

njeno svoto za okroglih 244.000 K. Deželni odbor se je vsled tega obrnil na poljedelsko ministerstvo s prošnjo, da nakaže še ostalo državno podporo v znesku 70.000 kron — kar se je že zgodilo — in da dovoli še polovico prispevka k naknadni potrebščini. Poljedelsko ministerstvo je poslalo svojega tehniškega konsumenta gospoda vladn. svetnika Markusa, da se na lici mesta prepriča, ali so že pričeta dela tako nujna, da se morajo letos izvršiti, in drugič, katera dela in stroški so še potrebni, da se popravi prvotni površni načrt in uravnava vsa Mirna. Kakor smo že sporočili, je bila minoli četrtek komisija na lici mesta, in sicer gg. vladni svetnik Markus, deželni stavbeni svetnik Bülitz, deželni odbornik Povše, deželni hidrotehnik Sbrizaj kot voditelj del in njegov pomočnik stavbeni pristav Zajc. Tej komisiji so se pridružili gospodje grof Barbo in Zupančič kot zastopnika udeležencev in deželna poslanca Košak in Žitnik. Obhodili so od 6. ure zjutraj do 1/2. ure skoraj vso progo Mirne, ob kateri so obrambena dela potrebna. Prepričali so se, da so dela solidna in da je bil ves strah in krik glede nevarnosti v marsičem pretiran. Komisija je dognala, da se morajo v spodnjem delu proti Dulam pričeta dela ob straneh toliko zavarovati in dogotoviti, da jesenske in pomladne povodnji ne bodo poškodovale obramb. Ta dela pa bode podjetnik dovršil meseca septembra, in v ta namen ima deželni odbor na razpolago še 61.000 K. Veščaki so se dalje izjavili, da bi bilo pač želeto, ko bi se še letos v srednjem delu, to je od Terusovega mlina ob okrajni cesti gori do Štamcarjevega mlina ob deželni cesti, vsega skupaj 800 metrov na dolgo prekopalo. In v ta namen bi bilo treba približno 44.000 kron, ki niso v prvotnem proračunu. Kakor pa je podjetnik izjavil, mogel bi letos to delo le tedaj izvršiti, ako bode v oktobru in novembru lepo vreme brez nalivov. Torej v prvem slučaju bi za letos primanjkovalo k večjemu še 4000 K, v drugem pa skupaj 48.000 kron. Ta drugi slučaj pa bi nastopil, ako Bog da lepo vreme tudi v oktobru in novembru. V zgornjem delu proge proti Mirni pa so letos itak vsa dela izključena in tudi niso nujno potrebna, ker je nova struga le s presledki izkopana in Mirna teče še po svoji stari strugi. Seveda bode tukaj Mirna ob povodnji delala škodo po travnikih. To pa se je godilo že desetletja, a obrambena dela ne bodo trpela. Oba vladna zastopnika sta izjavila, da se delo na pretrga, kakor so strašili ljudi. Za vse slučaje bi potrebovali letos okroglih 48.000 kron. Vladni svetnik gospod Markus je obljubil, da izposluje pri poljedelskem ministerstvu polovico, drugo polovico bi pa morala dežela prispevati, a, kakor rečeno, le tedaj, ako bo do decembra lepo vreme. Po naši sodbi pač ni vredno, da bi se »ad hoc« sklical deželni zbor, ker je deželni odbor že pri raznih prilikah na svojo roko dovolil še večje izdatke. Ako pa deželni odbor na vsak način hoče, da mu deželni zbor dovoli teh 22.000 kron, dobro, katol.-narodni poslanci so tudi s tem zadovoljni. Zato pa moramo odločno obsojati, da se je to strogo gospodarsko vprašanje zlorabljalo v politične namene. Konečno lojalno izjavimo, da se naša graja ni tikala g. deželne hidrotehnika Sbrizaja, ker on ni delal prvotnega načrta in sedaj vestno vrši svojo dolžnost kot voditelj del. Odločno pa moramo zavrniti nesramno in podlo trditev sobotnega »Naroda«, da je »Slovenec« trdil neresnico. Vprašamo »Narod«, oziroma njegovega poročevalca: Ali ni komisija dognala, da je bil prvotni načrt površen in pomanjkljiv? Ali ni dalje komisija dognala, da bo treba za uravnava Mirne še 276.000 kron, in da je bil proračun za polovico prenišek? In kdo je delal načrt in proračun? Morda sluga pri deželnem odboru! »Narod« naj stopi k svojemu informatorju in zvedel bode, da smo pisali golo resnico, ki sedaj liberalce bode v oči.

Učiteljske premembe. Na novoustanovljeno dvorazrednico v Vrhpolji pri Vipavi sta vsled lastne prošnje premeščena g. Fran Punčuh, šol. voditelj v Senožečah, in gđc. Ivana Prešern, učitelj na Planini pri

Vipavi. Nadučit. g. Fran Ivanov v Senožečah se odvzame naslov nadučitelj in se premesti kot učitelj na še ne določeno večrazredno deško ljudsko šolo. Do namestitve nadučiteljske službe v Senožečah poverjeno je začasno vodstvo tam. šole tam. učitelju g. Fran Mercin-u. Pomožni učitelj g. H. Mravljak v Vipavi je odpuščen iz službe.

Manifestacija za splošno volivno pravico, ki bo dne 12. oktobra v Ljubljani, obeta biti velikanska. Pripravljalni odbor je naročil že mnogo posebnih vlakov. V kratkem dobe vsi somišljeniki potrebna obvestila. Razvija se živahna agitacija po vsej deželi, da tako ljudstvo na javnem taboru pokaže svojo voljo. Pokazalo bo ljudstvo, da se ne pusti več terorizirati od ljudi, ki od njega žive. Vsi, ki ste z ljudstvom, dne 12. oktobra v Ljubljano!

Manifestacijski shod v Trstu. Prih. ned., 14. septembra se bodo tržaški Slovenci sešli k velevažnemu shodu, na katerem bodo manifestirali za svoje pravice. Mi želimo, da se vname ob tej priliki vse, kar je slovanskega življa v Primorju. Nečuvane so krivice, ki jih mora trpeti Slovenec v Trstu; zato je prav, da povzdignejo tam naši rojaki svoj glas in zakličejo najodločnejše, da se mora izpremeniti sistem, ki tlačí slovanski rod. Želimo, da bi se ta dan tudi v drugih slovenskih mestih spominjali tržaških Slovencev, zlasti tržaških slovenskih šol.

Častni občan. Občinski odbor v Mokronogu je v predvčerajšnji redni seji odhajajočega g. nadučitelja Jerneja Ravnikarja imenoval soglasno častnim občanom.

Šola v »Glasbeni Matlici«. Naša glasbena šola stopi letos v 21. šolsko leto. Vpisovanje učencev se bo vršilo v ponedeljek, torek in sredo 15., 16. in 17. septembra, vselej dopoldne od 9.—12. in popoldne od 3.—5. ure v II. nadstropju društvene hiše v Vegovih ulicah št. 5. — Vpisovanje v šolski pevski zbor pa se bo vršilo v četrtek 18. septembra od 9.—12. in od 3.—5. ure istotam. — Redni pouk v vseh predmetih se prične v soboto, dne 20. septembra.

Prestavljen je notar dr. Moric Karničnik iz Senožeč v Kočevje.

Prestavljen je gimnazijski učitelj g. dr. Anton Dolar iz Maribora v Celje.

Nagla smrt. Iz Kranja se poroča: Danes zjutraj so našli na stranišču mrtvo Ano N. iz Kranja. Bila je že enkrat v norišnici in tudi zadnji čas umobolna. Prenesli so jo v mrtvašnico.

Pozor romarjem, zlasti Marijinim družbam! Piše se nam: Zvedel sem te dni, da ima neki gostilničar na Dolenjskem, ki živi skoro le od romarjev, naročen »Slov. Narod«, pa ga skriva, kadar pridejo »klerikalci« na božjo pot. Naj bi se romarjem edino le popolnoma zanesljive krščanske gostilne priporočile. Liberalne in dvomljive pa naj od liberalcev živé, če morejo! To lahko izvajajo organizirani romarji, kakor so to n. pr. Marijine družbe. Posebno si pa nikar ne dajajte zavijati v »Narod« raznih »odpustkov« in se ogibajte posebno takih prodajalcev, ki poleg devocionalij itd. prodajajo na božjih potih tudi »Narod«.

Ustanove za invalide. Za leto 1902 so razpisane od umrlega barona Karola Wurzbach-a napravljene »cesarice Elizabete ustanove za invalide«, in sicer: a) tri ustanove po 120 K za Ljubljance; b) tri ustanove po 60 K za rojake iz Kamnika, Jarša in s Homca, ter c) tri ustanove po 60 K za rojake iz Ventarjevca v občini šmartinski pri Litiji. Te ustanove oddaja gospod baron Alfonz Wurzbach, in sicer one za Ljubljance po nasvetu kranjskega deželne odbora; ustanove za Kamničane, Jaršane in Homčane po nasvetu županstva v Kamniku ter ustanove za Ventarjevčane po nasvetu županstva šmartinske občine. Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni vojaški invalidi iz imenovanih krajev od stražmojstra ali narednika nizzdol, ki so lepega vedenja in vsled v vojni dobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživiti. Ako bi se za omenjene ustanove ne zglasilo zadostno število vojaških invalidov z opisanimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži spodobnega vedenja iz imenovanih krajev, ki se radi bo-

lehavosti in starosti ne morejo sami preživiti. V obeh slučajih je dokazati s posebnimi ob-
činskimi, po c. kr. političnem oblastvu po-
trjenimi spričali neomadeževanost prosilcev.
Dotične prošnje vlože naj prosilci iz Ljub-
ljane pri ljubljanskem mestnem magistratu,
drugi prošnji pa vsak pri županstvu svoje
občine do 15. oktobra 1902.

Novi zvonovi. V Samassovi livarni
je bilo minulo soboto posvečenih 12 novih
zvonov, mej temi po eden za podružnico
Srednja vas pri Šenčurju, za podružnico
sv. Ahaca pri Boh. Bistrici ter dva za po-
družnico Brezova Reber, župnija Semič.

Toča. V ljubljanski okolici je v soboto
padala velika toča, debela kot jabolka. Na
Orlem je ležala še v nedeljo zjutraj pol
čevlja visoko. Tudi po barju je napravila
veliko škode. Potolčila je okoli Javorja, Li-
poglavja proti Šmarju, Prežganja, Janč proti
Litiji, dalje okoli Cirknice, Begunj nad Cirk-
nico, v Bezuljaku in Kožljeku nad Cirknico,
odkoder se je zavila proti Lipoglavu. Uni-
čila je ajdo, fižol, proso, zelje in repo.

**Frančič pred novomeškimi porot-
niki.** Senzacionalna obravnava je bila v so-
boto zaključena šele zvečer ob 10. uri. Po-
rotniki so ga z 9 proti 8 glasovom spoznali
krivim ter ga je sodišče obsodilo k smrti
na vešalah. Vkljub temu je upanje, da se
mu kazen premeni v ječo. Konec poročila
odložiti smo morali radi pomanjkanja pro-
stora za jutri.

**Nadporočnik „in contumaciám“
obsojen.** Od 1. novembra 1901 pogreša-
nega nadporočnika 17 pešpolka Viktorja
S kulina je garnizijsko sodišče v Celovcu
„in contumaciám“ obsodilo radi pover-
jenja in dezertiranja na 28mesečno ječo in
izgubo častništva.

Pozni cvet. Na župnikovem vrtu na
Brezovici pri Ljubljani prav lepo cvete mlada
hruška. Ali bo kaj sadu?

Samomor v bolnišnici. V goriški
bolnišnici je skočila skozi okno iz drugega
nadstropja tukajšnje ženske bolnišnice devet-
indvajsetletna Del Bianco in je ostala pri
tej priči mrtva.

Ženski licej se otvori v Pulju začet-
kom tega šolskega leta.

**Vremensko opazovališče na Kre-
darioi** (2515 m). Poročilo za mesec julij:
Srednji zračni tlak 557 mm, najvišji 7. ju-
lija 561 mm, najnižji 11. julija 550 mm.
Srednja toplina 7° C, najvišja 27. julija
20.4° C, najnižja 12. julija -1.6° C. Srednja
relativna vlaga 88%. Padavine bilo je v
15 dneh 163.7 mm, dvakrat je snežilo, de-
setkrat nastopila je megla, štirikrat razsajal
vihar, neviht pa ni bilo. Prevladovali so se-
verozapadni vetrovi. Radi megle in dežja je
bilo le 12 dni ugodnih za turistiko.

Slov. planinsko društvo.

**Poštna zveza Bled-Bohinjska Bi-
strica.** Z 11. septembrom t. l. vpelje se
med Bledom in Bohinjsko Bistrico vsak-
danja nova poštna vožnja s sledečim vožnim
redom: Odhod iz Bohinjske Bistrice ob
5. zjutraj, dohod na Bled ob 8. dopoldne;
odhod z Bleda ob 4. uri 10. min. popoldne,
dohod v Bohinjsko Bistrico ob 7. uri 10 min.
zvečer. Ob enem se nekoliko spremeni vožni
red že obstoječih pošt nih voženj Lesce-Bo-
hinjska Bistrica in Bohinjska Bistrica-Srednja
vas v Bohinju.

Roparska druhal. Iz Jarenine se nam
poroča: V Slov. Gorice na Štajerskem so se
pritepli roparji. Govori se, da so beguni z
Ogrskega in Hrvaškega. »Delujejo« po šent-
jakovski župniji in se držé ponajveč na Lila
vrhu. Roparska ta druhal nadleguje ljudstvo
po noči in po dnevu. Po dnevi prideta po
dva v lepi obleki ter povprašujeta najraje
žene in otroke, da-li imajo pri tej ali oni
hiši kaj vina, sadja ali živine naprodaj. Tako
vse poizvedó, po noči pa pridejo kras. Teh
ptičkov je baje okoli trideset. Oboroženi so
pod vrhno obleko z noži in samokresi, ka-
terih še rabili niso, ker umejo izvrstno tiho-
tapiti. Pa, da bi samo kradli! Neko deklico
dvaindvajsetih let so napadli pri belem dnevu,
vzeli ji denar, jo pretepli in ji razmesarili
prsa. Na pol oblečeno so izpustili. Drugi še
drznejši čin je, da so napadli neko gospo,
katere je šla iz Cmureka na svoj vrh ali v
gorico. Njo so pa slekli, jo pretepli in po-
polnoma okradli ter slednjič poškodovali
nравstveno tako, da je smrtno bolna. Takih
in enakih grozovitosti so že mnogo storili.

Orožniki jih zasledujejo, a roparji jim izgi-
nejo vedno izpred oči kakor kavra. Prestra-
šeno ljudstvo spava na prostem, ker se boji
prenočevati v hišah radi požiganja. Slov-
Gorice so zdaj pravcata Črna Gora. Fantje
in moške hodijo po goricah z nabitimi pu-
škami. Tu in tam so že bile praske. Tri ro-
parske zločince so že vjeli. Radovedni smo,
kedar orožniki polovó še onih sedemindvajset.
Bog nas varuj še roparjev, saj smo že po-
lovico trgatve zgubili radi mnogih zdaj po
grozdeh prikazajočih se boleznih.

30.000 kron znaša glavni dobiček
olomuske razstavne loterije.
Opozarjamo, da bo žrebanje nepreklicno dné
25. septembra 1902 in da bodo dobitke za-
lagatelji po odtegnjenih 10% izplačali v
gotovini.

Ljubljanske novice.

Nesreča pri streljanju. Včeraj popoldne
je imelo društvo zidarjev in tesarjev v go-
stilni »pri novem svetu« streljanje za do-
bitke. Kaiserjev vajenec H. Kesler je bil za
»bilarja«. Neki zidar je tako dobro streljal,
da je zadel Keslerja v desno nogo. Obstre-
ljenega fanta so prepeljali v deželno bolnico,
kjer so mu odstranili iz noge svinčeno
kroglico.

Tat. Danes po noči se je oglašil tat v
gostilni »pri Figovcu« na Dunajski cesti.
Tat je vlomil v predalnik in odnesel okoli
40 kron. Prišel in odšel je skozi okno.

Dva mesarja pogrešajo. Od sobote se
pogrešata mesarja Alojz Selak in Jakob
Selak. Zapustila sta prazno mesnico in
prazno stanovanje in se odpeljala po svetu.
Upniki ju sedaj iščejo. Neki mesarici na sv.
Petra cesti sta ostala dolžna 254 kron za
teleta.

Zgubljena ura. Posestnikova hči L. Bre-
celnik iz Spodnje Siške je zgubila od Ma-
rijinega trga do cirkusa v Lattermannovem
drevoredu zlato uro z verižico.

Kolo poveril je neki Matija Lovko iz
Cirknice Josipu Pleškotu na Glincah. Lovko
si je bil 3. t. m. izposodil kolo za jeden
dan, vrnil pa se z njim še dosedaj ni.

Policija zaprla je v nedeljo popoldne
Frančiška Bozeta, delavca v tovarni za žve-
plenke, ker je kradel v Kalanovi gostilni na
Poljanski cesti cigarete in denar.

Sam se je vrnil. Josip Breznik, ki je bil
ušel pazniku v novi justični palači, se je te
dni sam vrnil nazaj v zapor.

Pretep. Kleparski pomočnik Franc Ja-
nežič, Jenkove ulice št. 13, je danes zjutraj
okoli tretje ure srečal na Martinovi cesti
delavca Ignacija Semrova iz Cegnarjevih
ulic št. 6. Le ta je mimogrede Janežiču
ponesnažil obleko, zato pa ga je ta udaril s
palico po glavi, in ga je poškodoval.

V bolnico je bil pripeljan posestnikov
sin Miha Rupert iz like vasi. V noči od 4.
na 5. t. m. ga je mej pretepom posestnikov
sin Josip Cimperman udaril s krampom po
glavi in ga težko ranil.

Poročila se je danes sestra čevlarskega
mojstra g. Salmiča z g. Ivanom Debe-
lakom, čevlarskim pomočnikom. — G. Jos.
Zupančič, krojač, se poroči z gđ. Ma-
rijo Hromc.

Dohod vojakov. 12 vojaških vlakov se
je pripeljalo v soboto mimo Ljubljane. Ba-
taljon 17. pešpolka se je vrnil v nedeljo
zjutraj v Ljubljano. Danes se je vrnil v
Ljubljano pešpolk št. 27 in artilerijski polk
št. 7. Danes in jutri pojdejo skozi Ljubljano
dragonci. — Vojaški koncert je danes pri
Koslerju.

Nered na ljubljanskem trgu za vodo je
bil soboto zopet velikanški. Ženske proda-
jalke so stale brez pravega reda v velikan-
skem drenju na cesti do Pogačarjevega trga.
Kupci so komaj prerili do posameznih pro-
dajalk, semtertje je še kak voz povečal
zmešnjavo. Kaj tacega se nikjer ne vidi,
razven v Ljubljani, kjer imamo »uzorno
mestno gospodarstvo«. Tržnega nadzornika
nismo nikjer opazili. Ako je na počitnicah,
smo mnenja, da bi v bodoče ne hodil na
počitnice ob največjem prometu.

Ljudska kopelj Od dné 27. julija do
30. avgusta 1902 oddalo se je v mestni
ljudski kopelji vsega skupaj 2945 kopelij,
in sicer za moške 2397 (pršnih 1595, kadnih
802), za ženske pa 548 (pršnih 101, kadnih
447).

**Preprečena nesreča na dolenski želez-
nici.** Čuvaj S Rus je bil včeraj zvečer v
službi zaspal in ni bil zapel zapornic ob Hra-
deckega vasi in ob Dolenski cesti. To pa
bi bilo skoraj provzročilo veliko nesrečo.
Osební vlak bi bil skoraj zadel v električni
voz. Nesrečo je preprečil neki gospod, ki je
bil slučajno na železniškem prelazu in je
nevarnost videl. Dal je znamenje, da se je
vlak ustavil.

Tatvine. Na Lasbaherjevem vrtu na
Emonski cesti je bil prijel neki deček, ki
je kradel jabolka in hruške. — Delavcu
Josipu B o t t e l o je ukradel njegov tovariš
iz skupnega stanovanja v Ravnikarjevih
ulicah št. 3 okoli 38 kron denarja in jo
potem potegnil. — Ludoviku Z a l a r j u na

sv. Petra cesti št. 26 je neki delavec pri
kopanju v Ljubljani na Poljanskem nasipu
ukradel uro. — Kuharici Franciški Za-
l o k a r na Rimski cesti št. 19 je vzela
brezposelna M. Pfeifer srebrno uro in
zlato broško.

Vlaki državne železnice so na Gorenjsko
in z Gorenjskega prepeljali preteklo nedeljo
in ponedeljek skupno 25.000 oseb.

Pojasnilo. Vest o nadinženirju g. Antonu
S c h w a b u, katero smo prinesli v sobotni
številki, se ne potrjuje in je g. Schwab le
nekoliko bolehen.

Nesreča. Pavlina J e r m a n, 6letna
hčerka gostilničarke v Kolodvorskih ulicah
št. 7 je 7. t. m. šla v hlev h konjem. Prišla
je preblizo jednega konja in ta jo je s ko-
pitom udaril v glavo. Bila je precej poško-
dovana.

Izpred sodišča.

**Senzacionalna obravnava pred no-
vomeškim porotnim sodiščem.**

(Dalje.)

Novomesto 5. sept.

Peter Z n a n o iz Rateža. K tej priči
je prišel obtoženec z besedami: »Zlaj smo
pa že fertik, ona je že trda, otrok
pa se gleda«. Nato ga je Frančič prosil, da
bi mu preskrbel zvonjenje. Priča mu svetuje,
naj gre preje naznaniti nesrečo na novomeško
sodnijo, kar je obtoženec takoj storil.

Predsednik vpraša, da li ni imel vtis,
kakor da hoče Frančič svojo ženo kar mo-
goče hitro pokopati. Priča izjavi, da je dobil
tak vtis, ker je bil prepričan, da se žena ni
sama usmrtila. O njej pove, da je otroka
neizrečeno ljubila, in da je bila zelo »golant«
in »prava ženska«. Njemu se je tako smi-
lila, da je ni šel gledat. O Frančiču pove,
da je prišel k njemu ves črn in prepreden.

Dr. T a v č a r se vpira proti temu, da
bi materinska ljubezen že odvrnila samo-
morilne misli, ker drugače ne bi matere z
otroci vred skakale v vodo, »če nekaj tacega
pride v možgane«. Da je bila pokopana z
zvonjenjem, ker je bil duhovnik prepričan
o umoru, ni merodajno, ker so merodajni
tu samo doktorji, ki konstatirajo, ali je samo-
morilec zmešan ali ne.

Nato se obravnava prekine.

Popoldne.

A n t o n E r j a v e c iz Rateža je bil
eden prvih na licu mesta in pripoveduje,
kako je ležala umorjena Frančič. Nogi je
bila na levni strani, ona sama je bila obr-
njena na desno. Ker se je pa doslej vedno
trdilo, da je ležala umorjena na levi strani,
ta priča pa vztraja pri svoji trditvi, si pred-
sednik ni znal drugače pomagati, nego da
je ukazal prinesiti v sodno dvorano postelj
iz ječe, na katero se je moral vleči neki de-
lavec iz prisilne delavnice. Sedaj se je po-
kazalo, da ima priča prav. Ko ga predsednik
vpraša, kak vtis je naredil na njega ta »samo-
umor«, se je oprezno izvil, češ da ni hotel
»čez to nič gruntati«. Razmere med ženo in
možem so bile žalostne. On je priči nekoč
kazal obrezane prste, katere rane je napril
na svojo ženo. Izrazil se je tudi večkrat, da
se boji svoje žene, da bi mu ne »odrezala
glave«, ko bo spal. Pri njem je videl več-
krat razno strélno orodje.

Dr. T a v č a r konstatira s pomočjo
priče, da je ona, ko je bila še dekle, v ne-
kega fanta, ki se je nedostojno izrazil, briz-
gnila nekaj vitrija.

A n a N o v a k iz Rateža se spominja,
da jo je srečal kritično jutro Frančič, jej
voščil »Dobro jutro« in se pri nji informiral,
»če že ve kaj novega«. Ker ni še nič vedela,
pove ji, da »se je ona ustrelila«. Priča ga
je zavrnila neverjetno: »Pejt, pejt, norec;
ona le spi« ter mu svetovala, »naj jo gre
vzbudit.« Šla je v njegovo hišo, vzela otroka
in ga umila. Njej je ranjka večkrat tožila,
da ji ni moč prestati, ker ga mati na vso
moč proti nji šunta. V svojem obupu je
rekla nekoč, da bo kar na dom šla ter naj-
prej otroka vrgla v vodo in nato še sama
za njim skočila. To je rekla pred dvema leti.
O njem pripoveduje priča, da se je zapiral
v svojo sobo in da je kvasil o svoji ženi
nedostojne in neutemeljene vesti, kakor n. pr.,
da mu je nekoč prinesla na mizo lonec, v
katerem je bila na dnu nesnaga, na vrhu pa
krompir, in da se je nekega dne pred njim
slekla in se ogledovala v zrcalu. (Te vesti
je obtoženi zavrnil kot popolnoma neute-
meljene in izmišljene. Izkusaj je tajiti, da bi
bil kaj takega govoril, vendar mu je prisotna
priča dokazala, da je govoril to pred več
pričami.) Pri izpovedi in sv. obhajilu jo je
videla 3 dni pred umorom. Priča meni, da
se ranjka ni sama usmrtila, ter da jo je mož
ali pa tašča vstrelila. Na Tavčarjevo vpra-
šanje po občem ljudskem glasu izpove
priča, da ni nihče verjel na »samoumor«.

Dr. T a v č a r izraza tu svoje ogorčenje
nad takim ljudskim glasom, ki po nedolžnem
obsođi bližnjega in pravi, da je na pri-
mer tak zloben ljudski glas
s p r a v i l t u d i G o s p o d a J e z u s a
K r i s t u s a n a k r i ž.

Fr. H r o v a t izpove slično. Na njega
je napravil mirni obraz ranjke
vtis, kakor bi spala in da bi
bila v spanju ustreljena.

To potrjujejo vse priče, ki so bile na
licu mesta. Obraz ni izražal nikakih bolečin.
Ako bi se bila sama usmrtila, bi bilo to iz-
ključeno.

Priča ne veruje na samoumor, ker bi
se gotovo ne bila slekla in se vlegla spat.
Dalje bi bila otroka najpreje usmrtila in
šele potem samo sebe. Povabila je na raz-
govor tudi neko pričo za prihodnje jutro.

Dr. T a v č a r se hučuje nad staro
pesmijo o materinski ljubezni. On misli, da
se je njena ljubezen do otroka pokazala
ravno v tem, da ga pustila pri življenju.
(in ga pustila očetu, ki se zanj ni nič brigal,
Opomba stavčeva)

Jožef T a b e r s k i, krčmar, izpove, da
nima obtoženca za budobnega človeka. Go-
vorilo se je, da je morebiti mati kriva sina-
hine smrti. (Konec prih.)

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Strop se je udril. Pri podiranju
neke hiše v Pragi se je podrl strop. Polirja
je zasulo in zadušilo, dva delavca sta znatno
ranjena. — Z a 10.000 K o g o l j u f a l
je neki posestnik v Dun. Novemestu on-
dotno hranilnico, ki mu jih je pomotoma
več izplačala. Obsojen je v štiriletno ječo
in povračilo. — »M o r s k o o k o«. Ogled
na licu mesta je bil v soboto završen. Jutri
se nadaljujejo razprave v Gradcu in se brž-
kone v četrtek završe. Razsodbo bo poslal
predsednik Winkler iz Švice. Danes bo pred-
sednik vsprejet pri cesarju v avdienci. —
»S r b o b r a n« u s t a v l j e n. Vlada je
prepovedala nadalnje izdajanje srbskega
lista »Srbobran«. — B u r s k i v o d i t e l j i
v L o n d o n u. Botha, Dewet in Delarey
so imeli te dni konference s Chamberlainom.
Burski generali niso dosegli nikakega vspeha.
— M o s t p o d r l i p o d n a d z o r s t v o m
o r o ž n i k o v. Povodom ogleda na licu
mesta pri potoku Rybiju blizu »Morskega
očesa« so ogrski nezadovoljniji v prisot-
nosti ogrskih orožnikov podrl most, čez
kateri bi bila morala iti komisija.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vransko, 9. septembra. Shodu ka-
toliškega političnega društva za vranski
okraj je predsedoval č. g. duh. svetnik
župnik Z d o l š e k. Državni poslanec vi-
tež Berks je poročal o svojem delo-
vanju in zahteval, da vlada nastopa
tako, da bo na korist vsem narodom.
Poročal je tudi deželni posl. dr. D e č k o.
Shod je zahteval, da se slovenski del
Štajerske oddeli od nemškega dela.

Gorenjavas, 9. sept. Tavčarjev
shod vršil se ob glasnih protestih. Do-
mačih liberalnih volivcev bilo do 100,
nedomačih okoli 100, naših nad 100.

Karlovec, 9. septembra. Ob ude-
ležbi ljubljanskega gasilnega društva je
slavnost tukajšnjega gasilnega društva
sijajno vspela. Slovencem je bil prire-
jen slovesen sprejem in napravljale so
se jim velike ovacije.

Ptuj, 9. septembra. Pevska slav-
nost najkrajše vspela. Pri glavnih
točkah so vsa došla pevstva društva
skupno pela. Ptuj miren. Nemškutarji
se niso upali nič demonstrirati.

Celovec, 9. sept. Strankarski shod
koroške socialne demokracije je skle-
nil, da se stranka samostojno udeleži
prihodnjih deželnozborskih volitev in da
se pri ožjih volitvah mej nemškonacijo-
nalno stranko in mej katoliško stranko
ne vdeleži volitve.

Dunaj, 9. sept. Shod trgovskih po-
močnikov za nedeljski počitek je vladni
komisar razpustil. Na zborovalni prostor
je došla policija, katero so zborovalci
napadli. Na raznih krajih so bile de-
monstracije za nedeljski počitek.

Moravska Ostrova, 9. septemb.
Sokolske slavnosti se je udeležilo
2000 Sokolov. Nemci so napadli voz,
v katerem se je vozil bivši praški
župan Podlipny, in ga ometavali z
gnjilimi jajci. Iz Tešina je došlo vo-
jaštvo. Slavnostnega spreveda se je
udeležilo na tisoče češkega ljudstva,
posebno delavstva. Orožniki so
spremljali spreved. Tudi Nemci so
imeli svoj spreved in slavnost, na
kateri so se pritoževali na »ulomu«
Čehov v »nemško ozemlje.

Bolzan, 9. sept. Na občnem zboru „Sudmarke“ je bilo zastopanih 190 delegatov. Navzoči so bili tudi gosti iz Nemčije, ki so imeli hujskajoče nagovore. Iz Berolina je došlo mnogo brzojav. Letno poročilo navaja, da ima društvo 25.000 članov, podružnic 199. Posojil je društvo dalo 21.669 K 35 v., darov 8500 K. Društvenih knjižnic je 14.

Bruselj, 9. sep. Burski generali izdajo manifest na evropske narode.

New York, 9. sept. Vulkan Soufriere na St. Vincentu še vedno bljuje. Okolica je zakrita v dim. Karibiški otoki so zgubljeni.

Poslano.

V »Slov. Narodu« se je neki liberalac že me nalogal najostudnejših reči. Dotični človek se skriva za imuniteto dr. Tavčarja, odgovornega urednika »Slov. Naroda«. Ker si zaradi tega ne morem poiskati pravice proti obrekovanju, zahtevam, da dotični dopisnik imenuje svoje ime! Če mi more dokazati najmanjšo netaktnost glede omenjene osebe, odštejem mu 500 K! Dotlej pa imenujem dopisnika javno nesramnega obrekovalca. Tisti »inteligenci« pa, ki se naslaja ob tako nesramnih dopisih, izrekam svoje zaničevanje.

Josip Lavrič, kaplan.

V Žireh, 1. sept. 1902.

Dunajska borza

dné 9. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 70
Skupni državni dolg v srebru	101 60
Avstrijska zlata renta 4%	121 45
Avstrijska krona renta 4%	100 30
Ogerska zlata renta 4%	120 90
Ogerska krona renta 4%	98 20
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1602 —
Kreditne delnice, 160 gl.	694 —
London v ista	239 62 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117 02
20 mark	23 42
20 frankov (napoleonador)	19 05
Italijanski bankovci	94 70
C. kr. cekini	11 28

Fersan-Cacao

FERSAN-CACAO

je železnato redilno in krepilno sredstvo ter kri tvorilno in živce krepčalno, prijetnega okusa in lahko prebavno. — Blagovoli se vprašati zdravnika. 618 50—15

Glavna zaloga za Kranjsko: Jos. Mayr, lekarna „pri zlatem jelenu“ v Ljubljani.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Podavina v 24 urah v mm.
6	9. zveč.	735.2	16.4	sl. zah.	nevihta	
7	7. zjut.	737.4	14.2	brevtr.	megla	12.9
8	2. popol.	737.6	23.5	sl. jvzh.	jasno	
9	9. zveč.	738.6	18.2	sl. svzh.	jasno	
10	7. zjut.	740.0	16.2	sl. vzh.	jasno	0.0
11	2. popol.	739.3	20.8	sl. jvzh.	sk. oblac.	
12	9. zveč.	740.1	13.4	sl. jug.	jasno	
13	7. zjut.	738.8	10.9	sl. jug.	megla	0.0
14	2. popol.	737.4	27.5		jasno	

Srednja temperatura sobote 91.5°, norm.: 16.2°.

Srednja temperatura nedelje 18.6°, normale: 16.0°.

Srednja temperatura ponedeljka 17.5°, normale: 15.9°.

1010 1-1

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo prezalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni sin, oziroma brat

Jožek

danes po noči, po kratki, mučni bolezni v 8. l. starosti v Gospodu zaspal.

Pogreb trupla dragega sinka, ozir. brata bo pri farni cerkvi v Vel. Lašičah, v sredo zjutraj.

Adamovo pri Vel. Lašičah, 9. sept. 1902.

Žalujoča rodbina Podbojeva.

Barve za učence ima v največji izbiri v zalogi trdka **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciškanske ulice. 521 19 11-4

Vnanja naročila proti povzetju.

Odda se v najem takoj stara, dobro upeljana 1030 3-3

prodajalna,

zraven tudi

pekarija

oddaljena uro hoda od Trsta na razpotju dveh glavnih cest.

Kje, se izve pri upravnistvu »Slovenca«.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Nad 800 000 v rabi

Svetovnoznani

Nad 500 prvih odlik.

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smetane.

Je dobiti v 1.4 različnih velikostih, ki posnemajo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par, pa tudi vsi drugi stroji in priprave za mlekarstvo.

Popolna naprava za led in hlajenje za mlekarne, pivovarne, klavnice in mesnice, pa za čokoladnice, od 450 do 300.000 kalorij. Najcenejša in najpopolnejša hladilnica.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauerstrasse 29.

Podružnice: Budimpešta, V., Bathory utca 4; Praga, Petrova ulica 23-II.

Zaloga za južne dežele: v Gradcu, Annenstrasse 26.

Ceniki, podučne brožure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svet se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list »Alfa-Mitteilungen« brezplačno.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Gramofon

Je najboljši in najglasnejši govorniški stroj na svetu (s tridimi ploščami.) 845 (24-24)

Avtomate za gostilne

prodaja (tudi na obroke) do največjih in najfinejših

Rudolf Weber,

urar v Ljubljani,

Star. trg štev. 16

Žrebanje nepreklicno | Glavni dobitek 25. septembra 1902. Kron 30.000 Kron

Olomuške razstavne srečke à 1 K priporoča J. C. MAYER, v Ljubljani. 139 8

Vse dobitke izplačajo zalagatelji po odtegnjenih 10% v gotovini.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča: Razlaga velikega katekizma ali krščanske nauke za cerkev. Sestavil Ant. Vetrnik, župnik na Dolu. Prvi zvezek: o veri in apostolski veroizpovedi. Broširano 2 K, s pošto 20 h več. Drugi zvezek: o poglavju o upanju in molitvi, pa poglavju o ljubezni in zapovedih. Broširano 2 K 50 h, s pošto 30 h več. Tretji zvezek: o milosti in zakramentih. Broširano 2 K 70 h, s pošto 30 h več.

Za šolska darila priporoča: „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani naslednje povesti za mladino: „Ljubite svoje sovražnike“ — s podobami. „Marijina otroka“ — s podobami. „Maron, krščanski deček z Libanona“ — s podobami. Cena broširanemu eksemplaru 40 h, kar-tonirano 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezih po raznih cenah.

586 50—29

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta štev. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljša umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Naznanilo.

Naznamim, da je prodajalnica pri

„Platnarici“ zopet odprta.

Zahvaljujem se lepo za zaupanje in se še nadalje priporočam. Potrčala se bodem dobro in po ceni postreči z

manufakturnim blagom in z umetnimi cvetlicami.

1051 1-1

Elsner.

Izjava.

Podpisana trdka naznanja s tem, da je za Kranjsko, Spodnje Štajersko, Spodnje Koroško in Primorsko oddala zastopstvo in zalogo

g. Iv. Komatiču

v Ljubljani, na dunajski mitnici.

K. & R. Ježek, Blansko.

Tovarna in livarna kmetijskih strojev.

Blansko, dné 14. avgusta 1902.

990 1-1

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Stöbelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 98